

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MERJELÉNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlévtár (városház),
földszint 7. sz. ide küldendő
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi Könyvnyomda-vállalat
tródjája, ide küldendő
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Felhívás

az összes vármegyei és városi levéltárosokhoz.

Kartársaim megtisztelő felhívására nyílt levelet intéztem a vármegyei és városi levéltáros urakkhoz, felkérve őket, hogy csatlakozzanak azon megindított mozgalomhoz, mely a levéltárosoknak kedvezőbb fizető osztályba sorolását célozza. Kartársaim közül többen bejelentették a mozgalomhoz csatlakozásukat, még többen azonban, jóllehet mindentudva elküldtem a nyílt levelet, — ezeit nem nyíltalkoztak. És én úgy látom, hogy kartársaim nagyrésze nem is akar cselekvő részt venni a *Molnár Mihály* hőmezővásárhelyi főlevéltáros barátom által megindított mozgalomban, amely körülmény ismét azt bizonyítja, hogy nem törődünk a magunk dolgával.

Nyílt levelemben elmondtam a levéltárosi kar sérelmét, elsősorban mindazt, ami a mozgalmat megindította. Aki az ott elmondottak elolvasása után sem akar nagyobb rangot és több fizetést, azt már én nem győzhetem meg annyival kevésbé, mert ez a mozgalom éppen azon kartársaim érdekében indult meg, akiknek mostani javadalmazása csekélyebb, mint azoké, akik egyes nagyobb városokban nincsenek fizető osztályba sorozva és tisztos fizetést haznak.

Ugy látszik azonban, hogy kartársaim vagy nem törődnek állásuk erkölcsi tekintélyének emelésével, vagy a „*Lasciate ogni speranza*”-val ajkukon, nem várnak sikert a mozgalomtól. Akár egyik, akár másik esetben felesleges a mozgalom folytatása, pedig határozottan és a legjobb helyekről nyert értesüléseink nyomán mondhatjuk, hogy ezen mozgalom éppen azon kartársaimnak hoz erkölcsi és anyagi hasznot, akik most csodálatos nembánomtságból érdekeik védelmét elhanyagolják.

A siker érdekében minden előzetes lépést megtettünk és éppen azért nagyon eljött az ideje annak, hogy valamennyien összegyűljünk, dolgainkat megbeszéljük és ez alkalomra készített memorandum szövegét megvitatva, azt a belügyminiszter urnak küldöttségileg átadjuk. Minél előbb tesszük ezeket, annál biztosabb az eredmény. Kishitűségre, lemondásra nincsen semmi ok és én határozottan állítom, hogy szerény óhajitásaink meghallgatásra találnak, de csak az esetben, ha ezen memorandum hű kifejezője lesz összes kartársaim egyetértő akaratának.

Nyílt levelemben a mozgalomhoz való csat-

lakozásra felkértem vármegyei kartársainkat is, akik közül néhányan hozzám intézett levelekben helyeselték törekvéseinket. És mivel a vármegyei levéltárosokat is előbb óhajtuk vinni a rangosztályban és így érdekeik azonosok a városi levéltárosok érdekével, éppen ezen okból szeretném, ha valamennyien csatlakoznának a mozgalomhoz.

Az összejövetelre legalkalmasabbnak tartanám a *husvéti időt és pedig husvét másodnapját, március 28-ikát*. Ez alkalommal megbeszélnék a memorandum minden pontját, meghallgatnánk egymás véleményét, nézetét, eszméit és az így módon megjavított memorandumot másnap átadnánk a belügyminiszter urnak. Kijelentem azonban, hogy ehhez az időponthoz nem ragaszkodom és kartársaim beérkező véleményét szívesen meghallgatom — és ahhoz alkalmazkodom. Messzire azonban nem toljuk ki összejövetelünket egy és több okokból, melyeket szerencsém lesz elmondani összejövetelünkön.

Mindezek után szeretettel felkérem az összes vármegyei és városi kartársaimat, méltóztassanak velem sürgösen tudatni, hogy helyeslik-e a Budapesten tartandó összejövetelt és annak általam ajánlott időpontját. A beérkezett vélemények után tudatom a részletes programot.

Koncz Ákos,
Debreczen sz. kir. város főlevéltárosa,
t. tanácsnok.

A városok államsegélye.

— Két fontos törvénytervezet. —

A magyar városok országos kongresszusának állandó bizottságát dr. *Bárcay István* polgármester, elnök, e hó 12-ik napjára a főváros tanácstermébe ülésre hívta meg. Ezen a tanácskozáson a belügyminiszternek a városok állami segélyezéséről, valamint a városi tisztviselők illetményeinek s egyes szolgálati és jogviszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslatát s ennek kapcsán *Lukács Ödön* nagyváradi tanácsnoknak a városi háztartások rendezéséről készített törvénytervezetét tárgyalják.

A kongresszus állandó bizottsága tehát e rendkívül fontos kérdés tárgyalásának napirendre tűzésével megkezdí harcát a magyar városok léte érdekében kivívásáért. A városok már régen hangzottak, hogy nem bírják tovább ama terheket, melyeket az állami funkciók, az adószedés, ujoncozás, rendőrség, közegészségügyi teendők stb. végzésével járó személyzeti kiadások rónak rájuk. A mult kormányok közül

azonban csak a koalíció kormányra értette meg a városok szavát. Egyedül *Andrássy* Gyula belügy-miniszter volt az, aki felfogta, hogy a városok fejlesztése viheti előbbre a nemzetet. Így az 1909. évi állami költségvetésbe két millió koronát illesztett be a városok állami segélyezésére címén. Ez volt első lépése annak a kormányakciónak, amely a városok állami segélyezését törvényhozási uton állandósítani kívánta. A városok várva várták, mikor kerül a sor a segélykiosztásra, minő elvek szerint fog ez történni s milyen lesz az állandó segélyezést célzó törvényjavaslat.

A magyar városok országos kongresszusa, a magyar városoknak ez a nagyerejű érdekképviselete ismételen foglalkozott a segélyezés érintett kérdéseivel s bevonta tárgyalásaiba az illetékes kormányférfiakat is, hogy így közeledés teremtessenek az állam és a városok e kérdésben elfoglalt álláspontja között.

A kongresszus állandó bizottsága megbizta *Lukács* Ödönt, Nagyvárad város adó- és pénzügyi tanácsnokát, a városok anyagi viszonyainak egyik legalaposabb ismerőjét, hogy ő készítsen törvényjavaslat-tervezetet, amely az állami támogatás kérdésében a városok méltányos és jogos érdekeit tükrözze vissza. A kongresszus célja az volt, hogy az így készült törvényjavaslat-tervezet érvényre jutását elősegítse. Az elképzelt tervezetet a belügyi kormány is szívesen fogadta. Közben azonban a politikai válság hirtelen komolyra fordult, úgy, hogy a belügyi kormány tovább nem várhatott s mert még távozása előtt hozzá akarta juttatni a városokat az általa országgyűlésileg megszavaztatott első államsegélyhez, amint ismeretes, az elmúlt év karácsony hetében a városok meg is kapták a két millió koronából részükre megszabott hányadot. A kiutalt rendelt kapcsán megküldötte a volt belügyi kormány azt a törvényjavaslat-tervezetet is, amely szerint a segélyezést állandósítani óhajtotta volna. Ezt annak idején részletesen ismertették. Ez a törvényjavaslat-tervezet, amely tehát nem vette figyelembe a városok országos kongresszusának kívánalmait, természetesen nem is részesült kedvező fogadtatásban a városok részéről.

A városok ugyan felhasználták a kiutalt első évi segélyt a törvényjavaslat-tervezetben lefektetett irányelvek szerint, azonban a jövőre nézve inkább a *Lukács*-féle törvényjavaslat-tervezet törvényerőre emelkedését óhajtják. A városoknak ez az akciója a kongresszus állandó bizottságának utóbbi üléséből indul ki.

Hogy a magyar városok *Lukács* Ödön tervezetért kelkesednek, annak oka az, hogy e tervezetet rendelkezési inkább számolnak a városok erkölcsi és anyagi viszonyaival, mint a kormány tervezett rendelkezései, melyek sok részben a városi közigazgatással, merő di-harmoniaiban vannak. *Lukács* tervezete a kormány tervezetétől főleg abban tér el, hogy nem fogadja el a *segélyezés* elvét, mert ez a törvényhatóságokat a kormányval szemben függő helyzetbe bozza, hanem a *megtérítés* elvi alapján áll. A városok részére a rendőri, adóügyi, katonai és közegészségügyi funkciókért nemcsak a személyi, hanem a dologi kiadások megtérítését is kívánja, mert e kiadások is meglehetősen terhelik a városokat.

A kormánytervezet a segélyezést a városok 1905—7. évi személyzeti kiadásának átlagához szabja, a *Lukács*

féle tervezet azonban figyelembe veszi a városok *szorult helyzetét és a községi pótlódó százaléknak nagyságával parallel növekedő százalékos arányban* kívánja a fentebb jelzett cimeken felmerülő kiadásokat megtéríteni. A kormány-tervezet a segélyezést *fix-összegekben* szabja meg, nem veszi tehát tekintetbe a városok anyagi helyzetének időközi változásait, a *Lukács*-féle tervezet szerint azonban *három évről három évre állapíttatnék meg* mindig a városok anyagi helyzetének figyelembe vételével az állami hozzájárulás összege s így ez a támogatás egyrésztől az állam, másrésztől a városok anyagi helyzetéhez illeszkednek. A kormányjavaslat kijelöli a célokat, amikre a hozzájárulás felhasználható. *Lukács* tervezete azonban teljesen az önkormányzat képviselőire bizza ezt, itt korlátokat felállítani nem kíván s csak arra kötelezi a városokat, hogy az átruházott állami funkciók ellátását a belügyminiszter által kiadott irányelvek figyelembe vételével szabályozzák. Ez a tervezet nem ad a belügyminiszternek jogot arra, hogy a hozzájárulási összeget a várostól megvonhassa s vitás kérdésekben a közigazgatási bíróság illetékességét állapítja meg. A kormánytervezet a városi tisztviselők fizetésrendezéséről és szolgálati pragmatikájáról is rendelkezik részben. A *Lukács*-féle tervezetben ezekről szó sincs, mert a tervezet készítőjének az a nézete, hogy ez a két, különben igen fontos kérdés a városok állami támogatása ügyétől teljesen idegen, ebből kikapcsolandó és külön oldandó meg. Erre vonatkozólag egyidejűleg külön tervezeteket fog készíteni.

Egyébként a törvényjavaslat tervezetéhez egy kitűnő készütséggel szerkesztett indokolás van illesztve, amely alapos okfejtéssel támogatja a tervezet egyes rendelkezéseinek helyességét. A városok kongresszusának állandó bizottsága most erélyesen hozzáll az állami hozzájárulás kérdésének kedvező megoldásához, hogy mire a törvényhozás ismét akcióképes lesz, ez a nagy fontosságú ügy már ott szerepeljen az első sorban végzendő feladatok közt.

M. kir. földmivélségi miniszter. 32,900—VII/3. szám.

Valamennyi törvényhatóságnak Fiume kivételével.

Szakközvegeim jelentései, valamint az érdekelt gazdakörök és cukorgyárosok felterjesztései szerint az ugynevezett répbogár falváj az utóbbi években mind jobban elszaporván, a kukorépában oly nagy pusztítást okoztak, hogy ennek folytán az ország némely vidékén a különben jóvedelmező természet felhagyatka.

Ezen nagymérvben szaporodó bogár pusztításai és károsításainak lehető megakadályozása végett a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-c. 58. §-ában adott felhatalmazásnál fogva az ugynevezett *répbarkót* (lisztes répbogár). *Cleonus punctiventris* Germ.), valamint a *hameas vincellér-bogarat* (*Oliorrhynchus ligustici* L.) azon káros állatok és rovarok közé sorozom, melyeknek irtása az idézett t. c. szerint kötelező.

Miért is elrendelem, hogy minden birtokos répbogárról az említett bogarakat márciustól június hó közepéig irtani tartozik.

Az irtásra vonatkozó részletes utmutatást a vár-megyéknek közelebb rendelkezésre bocsátom.

Jelen rendeletem a törvényhatóság hivatalos lapjában közzendő; azon járásokban (városokban) pedig, melyeknek területén (határában) legalább 50 holdra terjedő cukorrépa-termesztés van, legkiterjedtebb módon közhírré teendő. Budapest, 1908 évi április hó 28-án. A miniszter helyett: Mezőssy s. k. államtitkár.

Debreczen, 1910 március 2.

Szabó Elek,
elnöki titkár.

Meghívás.

A „Debreczeni Tisztviselők Öngazgató-
Egyesülete mint Szövetkezet“

Debreczenben,

XXX. Évi Rendes Közgyűlését

1910. évi március hó 20-án, délelőtti 11 órakor

a „Jogász és Tisztviselő Kör“-nek gróf Degenfeld-tér 2-ik szám alatt levő helyiségében tartja, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes tag megválasztása.
2. Az igazgatóság jelentése az egyesület 1909. évi működéséről; az 1909. évi mérleg és a felügyelő-bizottsági jelentés bemutatása, határozat a felmentvény megadás tárgyában.
3. A mérlegben kimutatott eredmény felosztására vonatkozó igazgatósági indítvány tárgyalása.
4. Az alapszabályok értelmében a közgyűlés előtt 3 nappal az igazgatóságnál írásban beadott indítványok tárgyalása.
5. Elhalálozás, továbbá lemondás folytán üresedésbe jött és az alapszabály szerint kielégő igazgatósági rendes tagsági és 7 igazgatósági póttagsági helynek választás útján való betöltése.
6. A felügyelő-bizottságnak 1 évre való megalakítása.

MEGJEGYZÉS: 1. A mérleg, veszteség- és nyereségszámla a szükséges mellékletekkel folyó évi március hó 21-től kezdve az egyesület hivatalos helyiségében közzéműve ki van téve. — 2. A közgyűlésen a szavazat — alapszabályaink 6 §. IV. alapján — személyesen vagy megbitott által gyűjorolható. — 3. Egyesületbe belépni kívánókat közgyűlésünk alkalmával szívesen fogadunk és alapszabályunk jegyzésére a tisztviselők és az öngazgatók évrre tekintettel egy a tisztviselőket, mint a hozsátorokat fel is kérjük.

Az igazgatóság.

Veszteség- és nyereség-számla a 4-ik oldalán.

Hírek.

— **A színügyi bizottságból.** A színügyi bizottság f. hónap 9-ikén tartott ülésében foglalkozott a színházi pályázattal. A bizottság 8 szóval 5 ellenében a színház igazgatásával Komjáthy Jánost javasolja megbízni. Nem főzünk az üléshez és az ott elhangzott beszédekhez kommentárt, pusztán jelezzük, hogy ebben a kérdésben a városi tanács hétfői ülésében teg dönteni.

— **A nagyerdei nyári lakások.** A nagyerdei nyári lakásokra a városi tanács zárt ajánlati hirdetést tesz közzé. Az ajánlatok március 23. napjának délelőtti 10 órájáig adandók be.

— **Tóth Béla temetése.** Tóth Béla gyógyszerész, a Debreczeni Első Takarékpénztár és a Debreczeni Kölesönös Segélyező Egylet igazgatósági tagját f. hónap 7-ikén temették el nagy részvét mellett. Mindnyájunk őszinte szívvel fakkadt könnye kiserzte sirjába a megboldogultat, aki míg élt, uri társadalmunk munkás, közszeretel- és becsülésben álló tagja volt. A megnyílt sírnál Komlóssy Arthur,

a Csokonai-Kör alelnöke beszélt, tömör szavakban vázolta tartalmas életét. Nyugodjék békében.

— **Gazdáink figyelmébe.** Ez utón is tudomására hozzuk gazdaközönségünknek, hogy a juhok március 15-ikétől kihajthatók a Hortobágyra. A hajtó-cédulák március 10-ikétől adatnak ki.

— **Grafikai kiállítás.** Vasárnap és hétfőn tartották meg városunk székházában a grafikai kiállítást. Szávay Gyula védnök tartalmas beszéddel nyitotta meg a kiállítást, melyet az érdeklődő közönség nagyszámban látogatott. A kiállítás megnyitásán jelen voltak Domohidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, a városi tanács és városunk minden rangú közönsége.

— **A népkönyha bezárasa.** A városi tanács a debreczeni jétékony nöegylet előterjesztésére elhatározta, hogy a városi népkönyhát, tekintettel a téli hideg megszűntére és a keresetforrások megnyitására, március 13-ikán, déli 12 órakor bezárattja. A bezárasánál a városi tanács és a nöegylet képviselteti magát.

Szerkesztői üzenetek.

M. M. Hódmezővásárhely. Lapunk mai számában olvasnhatod a felhívást. Ennek eredményét természetesen függőve további eljárásunkat. Levélben tóbbet.

F. I. Szatmár. Levéledet megkaptam; az abban foglaltakat osztom és a memorandum elkészítésénél felhasználom.

G. L. Ungvár. Az adatokat pár nap múlva megküldöm.

Sz. P. Kassa. Lehetetlen ne kívánjunk, mert aki nagyon sokat kér, rendszeresen semmit sem kap.

Színházlatogató. A cikk írója nem óhajttja, hogy megnevezzük. A másik kérdésre feleletlen a következő: Ha valóban igaz az az egyezkedés, akkor sok szó férhet a dolgohoz. Mivel azonban mi nem látunk azt a bizonyos okiratot, nem is avatkozunk bele a vitába.

2493—1910. sz.

HIRDETMÉNY.

Nagyerdei nyári lakok bérbeadása.

A Nagyerdőn a város tulajdonát képező nyári lakások, ugymint az I. számú nyári lakban 2, a II. sz. és III. számú nyári lakokban 4—4, a IV. sz. földszinti nyári lakban 2, (a déli oldal kivételével) az ugynevezett kerek ház, továbbá a fűrdőháznál 4 lakás és pedig a nagyteremtől jobbra 6, évi március hó 23-ik napjának délelőtti 10 órájáig a polgármesteri hivatalnál adandók be.

E zárt ajánlatok március hó 23-ik napján délelőtti 11 órakor a városháza kistermében nyilvánosan és küldöttségel botnatnak fel.

A tett ajánlatok közül az ajánlott összegre tekintet nélkül a városi tanács szabadon választ.

Az elfogadott ajánlat tevőjével szerződés kötöttik s bérebevevő a bérosszeg első felét május 1-én, második felét pedig augusztus hó 1-én lesz köteles megfizetni. A bérleti összeg első felének kifizetéséig a beköltözésre engedély nem adatik.

Debreczen, 1910 március hó 7-én.

A városi tanács.

„Debreczeni Tisztviselők Önszegélyező-Egyesülete mint Szövetkezet“

TARTOZIK. **Veszteség- és nyereség-számla.** KÖVETEL.

KIADÁS	K		f		BEVÉTEL	K		f	
Költségek:									
igazgatási költségek			1048	32	Eredmény áthozat 1908. évről				155 61
Kamatok:					Kamatok:				
tartalék-alap 4% kamata	177	75			hosszu, rövid és ruhalételek kamatai	2505	85		
segély-alap 4% kamata	5	64	183	39	Kezelési díjak	30	32	2536	17
Alapok járuléka:					Különbefe bevételek:				
az 1909. évi tiszta haszonból:					tagdíjak	76	—		
5% a tartalék-alapnak	76	59			Kedvezmények	151	40		227 40
5% a segély-alapnak	76	59	153	18					
Eredmény:									
áthozat 1908-ról	155	61							
1909. évi nyereség	1378	68	1534	29					
									2919 18

Debreczen, 1909. évi december hó 31-én.

Bárdos Géza,
főkönyvelő.Nylassy Károly,
titkár.Pápay János,
pénztáros.Kiss Sándor,
könyvelő.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Osath Zsigmond,

Handtel Vilmos,

Tikos József,

Vetéssy Béla

TARTOZIK. **Mérleg-számla.** KÖVETEL.

VAGYON	K		f		TEHER	K		f	
Pénzkészlet:					Alapítók:				
a pénztárban	2655	01			beizetett alaprészek				26457 20
a „Takarék és Hitelintézet“-nél	2455	82			Tartalékok:				
a „Debreczeni Első Takarékpénztár“-nál	810	—	5920	83	tőketartalék állomány 1908.	4443	81		
Kiadott kölcsönök:					décember hó 31-én	177	75		
hosszu előlegek	25360	48			ennek 4% kamata 1909. évről	102	—		
rövid	29829	35			elévült alaprészek átirásáért				
ruha	1770	79			fel nem vett 1908. évi oszt-	52	07		
sorsjegy	53	—	29846	80	lételek				
Perköltségek:					5% az 1909. évi tiszta ha-	76	59	4852	22
előlegezett perköltségek			81	38	szonból				
Felszerelések:					Beruházási tartalék				
teljesen leirva					Kétes követelések tartaléka			247	06
Kétes követelések:					Alapok:				
behatás alatt levő követelések	1262	54			segély-alap állomány 1908.				
Értékpapírok:					évi december hó 31-én	211	06		
az „Örsz. tisztv. bank“ két db. részvénye	400	—			lo: kiadott segélyre	76	—		
Biztosítási díj előleg:									
előlegezett életbiztosítási díj hátralék			96	44	ennek 4% kamata 1909.	141	06		
					évről	5	64		
					kövendy János segély-alap				
					kamata 1909. évről	37	01		
					elévült alaprészek átirásáért	140	—		
					5% az 1908. évi tiszta ha-				
					szonból	76	59	400	30
					Kövendy János segély-alap .			810	—
					Átmeneti tételek:				
					kifizetetlen igazgatási költ-				1210 30
					ség 1909. évről				
					Eredmény:				
					áthozat 1909. évről	155	61		
					1909. évi nyereség	1378	68	1534	29
									37607 99

Debreczen, 1909. évi december hó 31-én.

Bárdos Géza,
főkönyvelő.Nylassy Károly,
titkár.Pápay János,
pénztáros.Kiss Sándor,
könyvelő.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Osath Zsigmond,

Handtel Vilmos,

Tikos József,

Vetéssy Béla.